

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm V. Si gratiosè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

receptio seu institutio Canonici non pertinet ad eos, quibus literæ mittuntur, sed per eos facultatem acquirunt instituendi, tunc Apostolicâ auctoritate receptus censeatur. Si verò ad ipsos Capitulares v. g. ad quos literæ destinantur, receptio seu institutio Canonici pertinet, tunc eorundem potestate receptus censeatur, nisi in literis expressum fuerit, ut auctoritate Apostolicâ recipiatur.

SUMMARIUM.

1. Receptus in Canonicum, Papali auctoritate receptus, preferendus est alteri etiam auctoritate Legati Apostolice recepto.
2. Gratia beneficalis à Papa impetrata contra consuetudines, privilegia aut statuta, non valet, nisi eorum mentio fiat per clausulam derogatoriam saltem generalem. Non obstantibus, &c.
3. Papa, Princeps, vel alius Superior mandans aliquid ordinariam habenti potestatem, non facit eum delegatum sine executorem, sed excitat eius potestatem, vel si impedita sit, impedimentum tollit.
4. Potest tamen is ipse constitui commissarius aut delegatus, si videl. exprimat, ut Apostolicâ auctoritate v. g. procedatur.

QUÆRES: Ad quid referat, num Canonici in casu huius c. Apostolicæ Sedis auctoritate, an verò ordinarij collatoris, receptus censeatur? Resp. cum Gl. in princ. c. Quia si Papali auctoritate in Canonicum receptus fuit cum expectatione præbendæ, in eius affectatione, alteri, etiam auctoritate Apostolice Legati recepto, præferri debet, c. hi qui 12. de præb. in 6.

NOTANDUM I. Gratia beneficalis à Pontifice impetrata, contra ecclesiæ alicuius privilegia, consuetudines, aut statuta non valet, nisi eorum mentio fiat, saltem per clausulam derogatoriam generalem; Non obstantibus &c. Ita sumitur ex hoc c. & do-

cet hîc Ioann. Andr. & Francus n. 1. addens, si statutum iuratum sit, etiam iuramenti mentionem faciendam esse, idemque est, si aliâ speciali ratione statutum confirmatum, roboratumque sit, uti ex hoc c. colligitur, & dixi de hac re in c. Constitutus 19. n. 1. hoc tit. in antiq.

NOTANDUM II. Si Papa, alijsue Princeps, aut Superior aliquid mandet ordinariam habenti potestatem id agendi, non censeatur eum facere delegatum, siue executorem, sed excitare eius potestatem, vel, si ea impedita sit, dispensando, aut relaxando tollere impedimentum: Hæc est præcipua intentio huius c. & notat Gl. in casu, & videri potest Ioann. Monachus hîc, Gl. in c. licet 12. Felinus ibid. & alij, de offic. Ordin. vbi de hac re agendum.

NOTANDUM III. Etiam si quispiam ordinariam potestatem quidpiam agendi habeat, potest tamen à Principe in eo negotio constitui commissarius aut delegatus, si videl. exprimat, ut Apostolicâ v. g. auctoritate procedatur, sicuti hîc apparet in fine c. & in c. si apostolicæ 22. de præbend. in 6. Nam omnia nostra facimus (ait Imperator in l. 1. C. de veteri iure enucleando, allegatque in Gloss. c. 1. ver. auctoritate, de transact.) quibus auctoritatem nostram impartimur. Idque annotavit hîc Francus n. 4. iniquens, id obseruandum in commissariis, quæ à Papa locorum Ordinarijs fiunt. Plerumque tamen vocula ea: *Vice nostrâ procedas, aut, ut Apostolica Sedis delegatus*, adijci solet, si commissio aut mandatum excedat potestatem iudicis ordinarij, siue quoad causam secundum se, siue quoad personas, si videl. ab ordinaria iurisdictione exempta sint, ut passim in decretis Trident. Concilij de reformatione, videri licet.

CAPITVLVM V.

Si gratiosè.

PARAPHRASIS.

Notum est ex c. cum in cunctis. 7. §. cum

T 3

rd. de electione, quòd beneficia omnia electi in Episcopum post eius confirmationem & consecrationem ipso iure vacant. Verùm Pontifex cuidam ad Episcopatum promotò gratiam fecit, vt beneficia antea obtenta retinere possit vsq; ad beneplacitum voluntatis suæ, id est, quamdiu ipsi placuerit. Dubitatum fuit hoc casu, an mortuo illo Pontifice gratia expiret. Affirmat Bonif. VIII. propterea quòd per mortem extinguatur voluntas, seu beneplacitum. Secus autem est, si dictum fuerit vsque ad beneplacitum Sedis Apostolicæ; quia enim Sedes ipsa, seu dignitas Episcopalis non moritur, ideo gratia durat perpetuò, nisi à Successore reuocetur. Cæterum talis gratia Pontificia intelligitur tantum de beneficijs canonicè obtentis; non autem mens est Pontificis dispensare in beneficijs non canonicè acquisitis.

SUMMARIUM.

1. Gratia facta Episcopo, vt possit retinere beneficia, est odiosa, ideòq; stricta interpretationis.
2. Gratia concessa à Principe vsque ad beneplacitum suum; per mortem eius, etiam civilem, expirat.
3. Non item, si in rescripto dicatur: donec reuocauero, vel, quamdiu aliter non ordinauero.
4. Vti nec expirat, si concessa sit gratia vsque ad beneplacitum Sedis, seu dignitatem, seu iurisdictionem obtinentis.
5. Gratia ad beneplacitum Papæ, Regis, Episcopi, qui concessit, est perpetua, nec extinguitur cum persona, nisi aliud ex verbis adiunctis, aliusue circumstantijs colligi possit. Sunt tamen qui contrarium docent.
6. Si in rescripto gratia tam persona, quam dignitas expressa sit, probabilis est, per mortem concedentis gratiam non expirare.

NOTANDVM I. Tamen si beneficia omnia assumpti ad Episcopatum ipso

iure vacant per promotionem (vti vocant) prout habetur in c. cum in cunctis 7. §. Cum verò, de elect. potest tamen Pontifex Rom. & quandoq; solet ex iusta causa gratiam facere, vt ab Episcopo retineantur: Ea tamen, quia odiosa est, quippe beneficiorum pluralitatem, ministrorum paucitatem inuehens, ambitionemq; nutriendam, strictæ interpretationis esse debet. Videri possunt quæ docui Theol. moral. lib. 1. tract. 4. c. 23. n. 5. & 8.

NOTANDVM II. Gratia à Principe concessa vsq; ad beneplacitum suum, eo mortuo, sine alia reuocatione expirat, Idemque sentiendum de verbis æquipollentibus, vt si dicatur, donec voluero, quamdiu ita mihi placuerit &c. prout rectè docet Mol. in tr. 2. de iust. disp. 298. n. 10. & tr. 5. disp. 20. n. 6. Suar. lib. 8. de legib. disp. 33. n. 3. Ratio dari debet; quia verba ostendunt gratiam non absolutè cõcedi, sed cum limitatione, quamdiu perseverauerit concedentis voluntas, siue beneplacitum; cum itaque per mortem id omnino extinguatur, vti in textu dicitur, sequitur, etiam gratiam ita concessam extingui. Et debet hæc doctrina generatim intelligi de omni gratia, seu Principis beneficio, quantumuis fauorabili, prout ex communi tradit Gl. hic ver. morte, Francus n. 10. Couarr. lib. 3. var. resol. c. 15. n. 4. Suar. cit. loco, Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 28. n. 50. Quia ratio tradita in textu huius c. quòd per obitum personæ eius beneplacitum extinguatur, perinde in omnibus gratijs locum habet; etiam Papalibus indulgentijs, sicuti Suar. notauit. Sumiturque eadem doctrina ex l. locatio 4. ff. locati, ubi dicitur: Locatio, precariæ rogatio ita facta, quoad is, qui eam locasset, dedisset, velle, morte eius qui locauit, tollitur. Vbi Bartolus quasi rationem assignans ait, voluntas morte finitur.

Ampliari debet tradita doctrina, vt locum etiam habeat in morte civili, videlicet depositione ab officio, eiusue resignatione, prout ex communi docet Sanchez cit. disp. 28. n. 56. Ratio dari debet, quia etiam tunc voluntas, seu perseverantia in voluntate concedendæ gratiæ cessat, eò quòd radix & facultas

facultas volendi concessione, aut in voluntate perseverandi, quod est officium, penitus cessarit. Sed alia ratio est, si potestate præditus qui gratiam concesserat, in excommunicationem labatur, prout idem Sanchez ex communi tradit n. 57. Francus hic n. 12. post Bartol. in l. centesimis, §. Si ita stipulatus n. 12. ff. de verb. obligat. Ratio dari debet: quia voluntatis perseverantia, sicuti & ipsa potestas siue officium radicaliter manet in excommunicato, aut suspenso, tametsi quoad exercitium impeditum sit: quemadmodum & in dormiente manet. Sed dubium est, si in furorem, seu amentiam eamque perpetuam incidat Princeps, num beneplacitum cessare, ideoque gratia extincta censetur? Affirmat Bartolus cit. loco. Sed contrarium rectè docuit Covarr. cit. n. 4. ver. Tertiò. Sanchez n. 58. Qui enim in furorem siue amentiam incidit, dum dignitatem, iurisdictionemque retinet, atque per Officiales, aut Vicarium administrat, interpretatiuè retinet voluntatem, eo ipso, quòd mutare eam non potest, arg. c. maiores 3. §. vlt. de Baptismo, & l. si is qui 27. ff. de acq. possess. vbi dicitur, quòd qui possessionem saltus animo retinebat, furere cœpit, eam non amittat, imò amittere non possit: furiosus, inquit ibi IC. Proculus, non potest desinere animo possidere.

Porro, si in collata gratia seu privilegio dicat Princeps, quòd permanere debeat, seu eo frui possit privilegiatus, donec reuocauero, vel, quamdiu aliter non ordinauero, per mortem concedentis non finitur; quia ad reuocationem, seu contrariam ordinationem actus positivus requiritur, prout ex communi docui lib. 1. Theol. mor. tr. 4. cap. 23.

p. 5.

Ex his colligit Sanchez lib. 7. moral. cap. 29. n. 113. Si Religiosus administrationem, officium, siue obedientiam à Prælate accepit, referre, vtrum ea collata sit absolutè, vel cum addito, donec reuocauero (quæ tamen conditio nihil addit, aut demit: cum de iure insit, sicuti & in gratia seu privilegio, c. cum ad monasterium 6. de statu Monach.) tunc enim non amittitur per mor-

tem conferentis: An verò collata fuerit ad beneplacitum Prælati; tunc expirat morte concedentis, prout etiam annotavit Ioann. Andr. in c. porrecta, in fine, de confirm. vtili & inutili.

NOTANDVM III. Si gratia à Principe concessa sit vsque ad beneplacitum Sedis, seu dignitatem aut iurisdictionem obtinentis, non extinguitur per mortem concedentis. Ratio datur in textu c. quia Sedes ipsa, siue dignitas non moritur, sed post mortem vnus vacat, & ad successorem transit. Eapropter Gl. hic ver. perpetuò, annotavit; Sicuti privilegium diuiditur in personale & reale, respectu eius cui conceditur; quia interdum conceditur personæ, & cum eadem extinguitur; interdum conceditur rei, v. g. Sedi, aut dignitati episcopali; tum ad successores in dignitate transit, reg. 7. in 6. reg. 68. & 156. ff. & docui lib. 1. Theol. moral. tr. 4. c. 23. n. 4. Ita etiam dici potest respectu concedentis; quòd aliud proueniat tanquam à persona eius; & ideo cum eadem extinguitur; aliud verò proueniat, tanquam à dignitate & officio eius; & ideo cum dignitate permanet privilegium, donec positiuè reuocetur.

QVÆRITVR autem primò; Si gratia alicui facta sit cum adiectione, *quamdiu Roman. Pontifici placuerit* siue ad beneplacitum Regis, ad beneplacitum Episcopi, vtrum expirat per mortem eius Põtificis, Regis, aut Episcopi qui concessit? Doctores non consentiunt, vti videre est apud Sanchez cit. disp. 28. n. 62. cuius sententia mihi placet; In dubio, & nisi aliud ex verbis adiectionis, aliisue circumstantijs colligi possit, existimandum esse, gratiam esse perpetuam, nec extingui cum persona; quandoquidem emanauit sub nomine officij, seu dignitatis; quemadmodum si alicui delegatio facta sub nomine officij, aut dignitatis, eo mortuo non expirat mandatum, c. quoniam 14. de off. delegati. Contrarium tamen docuit Covarr. cit. cap. 15. n. 2. Mol. cit. disp. 298. n. 14.

QVÆRITVR secundò; Si vtrumque, tam persona, quam dignitas expressa sit; *Concedimus tibi facultatem &c. vsq. ad beneplacitum*

CITATUM

citum nostrum & Apostolica Sedis, num per mortem concedentis extinguitur? Tractat quæstionem Francus hic n. 14. & refert Ioann. Andr. & Hostiensem, qui negant: Alios autem qui affirmant, si norma in personæ præcessit; quippe cuius tam maior ratio habenda sit, propter ordinem scripturæ. argum. l. si communis seruus 37. ff. de stipul. seruorum. Arbitror priorem sententiam esse probabiliorem: Quia verba ita intelligi debent, vt frustra posita non sint; esset autem frustranea ea adiectio & Apostolica Sedis; nisi dicamus, sensum esse, gratiam dependere à beneplacito Sedis, ac dignitate, quam nos nunc gerimus, Apostolica. Quare, si res dubia sit, sensus iste præferendus; maximè in gratia seu priuilegio, nemini præiudicante; quippe quod amplam interpretationem meretur, c. quamuis 4. de præbendis in 6. & suapte naturâ perpetuum, seu mansurum est, donec per actum reuocetur, iuxta reg. 16. in 6. Decet, concessum à Principe beneficium esse mansurum.

Adde, quòd Andr. Gajll lib. 2. obi. 60. n. 16. dicat, non obseruari, vt gratia & priuilegium à Principe concessum, morte concedentis non extinguitur. Cuius rei non aliam rationem reddi posse video, nisi quòd verba ea; *Concedimus ad beneplacitum Cæsarsæ Maiestatis nostræ*, benignè explicari possint, sicuti paulò antè significauimus; vt pròinde intentio Principis fuerit duntaxat cauere, & admonere, priuilegium non transire in contractum, nullamque obligationem parere sibi & successoribus, sed liberè reuocari posse. Quæ conditio licet suapte naturâ priuilegijs & gratijs insit, tamen expressa cautio obesse non potest, & quandoque, ad omnem dubitationem tollendam, prodesse, iuxta illud vulgatum, quòd *abundans cautela non nocet*, reg. ff. non solent 95.

CAPITVLVM VI.

Susceptum.

PARAPHRASIS.

Pontifex mandat Episcopo v. g. vt à Titio

clerico acceptâ beneficii, quod possidebat, resignatione, illud Sempronio clerico conferret: accidit verò, vt Titius, antequam resignaret, mortem obiret: hoc casu Episcopus mandatum Apostolicum exequi non potest; cum beneficium non per resignationem, sed per mortem vacauerit; præterquam si de mandantis intentione aliud expresse appareat. Deinde, si duo super eodem beneficio literas Papales impetrent; quorum primus natus fuerit vacare illud per obitum, posterior autem vacare per resignationem; hoc in casu, secundus, posthabito priore, beneficium assequi debet, posito quòd per renuntiationem siue cessionem vacauerit.

SYMMARIVM.

1. Vacatio beneficii per mortem, & resignationem, sunt diuersi modi seu species beneficiorum vacantium: ideo si in rescripto mandetur alicui conferre beneficium vacans, aut vacaturum per resignationem, non potest ei conferri beneficium vacans, vel vacaturum per mortem.
2. Quod similiter locum habet in alijs modis siue speciebus vacationis. Imò non tantum locum habet in rescriptis beneficialibus, sed etiam in omnibus rescriptis gratiæ, seu beneficijs Principis (etsi ea motu eius proprio concessa sint) & aliorum Ordinariorum.
3. A verborum proprietate & communi acceptione recedendum est, si de alia intentione scribentis appareat.
4. Mors civilis morti naturali non equiparatur, nisi in casibus iure expressis.

NOTANDVM I. Si in rescripto beneficii mandetur alicui conferri beneficium vacans, aut vacaturum per resignationem; non potest ei conferri, si vacet aut vacaturum sit per obitum. Ratio indicatur in textu, iun. Gl. ver. susceptum. quia vacare per obitum, & vacare per renuntiationem, sunt